

УДК 72.012.8(045)

Ю.С. Турчик,
студентка 6-го курсу,
О.П. Олійник,
професор, канд.арх.,
Національний авіаційний університет

ПРИНЦИПИ ТА ПРИЙОМИ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ДИТЯЧОГО ЦЕНТРУ РАНЬОГО РОЗВИТКУ

Анотація: ранній розвиток дитини являє собою сукупність всесторонніх процесів пізнання дитиною оточуючого її світу. Психологами та педагогами доведено, що ефективний розвиток дитини, її психічної діяльності (сприйняття, запам'ятовування, мислення та ін.) і форм її самореалізації (умінь, навичок тощо), нерозривно пов'язаний з педагогічним процесом, який є важливою складовою розвиваючого середовища. Інтер'єр, в якому перебуває дитина в перші роки свого життя, визначає і впливає на її естетичний смак, здібності та інтелектуальний розвиток.

Ключові слова: розвиваючий інтер'єр, дизайн інтер'єру, дитячий центр.

Метою даної статті є дослідження особливостей дизайну розвиваючих інтер'єрів дитячих центрів з урахуванням новітніх педагогічних методик раннього розвитку дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методики Марії Монтесорі, Глена Домана, Масару Ібука, дослідження Ніщевої Н.В. по предметно-просторовому розвиваючому середовищу доводять, що оточуюче середовище має безпосередній вплив на розвиток дитини.

Виділення невирішеної раніше частини проблеми. Інтер'єр є важливим фактором дитячого розвитку, тому прийоми дизайну, які сприяють ранньому розвитку дитини, необхідно систематично застосовувати у дизайні інтер'єру дитячого центру.

Актуальність теми. Психологами та педагогами був доведений вплив середовища, в якому перебуває дитина, на розвиток її здібностей та навичок. Професор Уайт, психолог з Гарвардського університету, що займається дослідженнями в області раннього розвитку, довів експериментально, що якщо для росту та розвитку дитини з самого народження створені різноманітні умови, це дає значний ефект у формуванні інтелекту [1]. Експерименти, проведені професором Брунером в Америці, показали, що ступінь зовнішньої дії того середовища, в якому перебуває дитина, чинить значний вплив на розвиток дитячого інтелекту та сенсорики. На сьогодні відкривається і

функціонує багато центрів раннього розвитку дитини, які рекомендується відвідувати вже з перших місяців її життя для фізичного і розумового розвитку, розвитку творчих та логічних навичок, її соціальної адаптації в цілому.

Основна частина досліджень. Дослідження фізіології мозку дитини і дитячої психології показали, що ключ до розвитку розумових здібностей дитини — це його особистий досвід пізнання в перші три роки життя [1].

Розвиваюче середовище являє собою комплекс психолого-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, ергономічних, естетичних умов, що сприяють оптимальному ефективному розвитку дитини.

Сучасні психологи, педагоги розглядають розвиваюче предметне середовище як систему матеріальних об'єктів творчої та пізнавальної діяльності дитини, що сприяє пізнанню та освоєнню навколишнього світу і фізичному розвитку[4]. Таке середовище передбачає наявність та взаємозв'язок соціальних і природних засобів, що забезпечують повноцінне життя і розвиток дитини. До таких засобів можна віднести ігрові та спортивні майданчики, басейни; конструктори; розвиваючі набори іграшок, посібники; аудіовізуальні та інформаційні засоби виховання і навчання.

У віці трьох років дитина набуває здатності приймати самостійні рішення, тобто в неї розвивається та частина мозку, яка здатна використати сформований інтелектуальний апарат. У це період середовище, в якому перебуває дитина має максимально цікавити її. Як виявив М.Ібука, дитина найкраще запам'ятовує те, що їй цікаве [1]. У цей же період починають розвиватися і інші здібності - вона вже може прагнути щось створювати, робити щось самостійно (наприклад, складати іграшки), а це важливо для розвитку інтелекту і формування характеру.

Отже, розвиваюче середовище інтер'єру повинне включати в себе наступні компоненти:

1) Власне простір інтер'єру, який повинен бути спів масштабним дитині та безпечним .

2) Предмети, до яких відносяться устаткування, тренажери, дидактичні матеріали та іграшки.

3) Інформаційне наповнення, до якого відносяться: аудіо- та відеоматеріали, та інші дидактичні посібники.

Дизайн інтер'єру дитячого центру раннього розвитку має включати в себе матеріали і устаткування, які повинні створювати оптимально насичене (без надмірної чи недостатньої кількості стимуляторів) цілісне, багатфункціональне, гнучке динамічне середовище. Традиційні матеріали і матеріали нового покоління повинні підбиратися збалансовано, згідно педагогічній цінності (середовище не має бути архаїчним, воно має відповідати

часу, але і традиційні матеріали, що показали свою розвиваючу цінність, не повинні повністю витіснитися з сучасного розвиваючого інтер'єру).

Інтер'єр дитячого центру поєднує в собі багатофункціональні елементи, що легко трансформуються, устаткування має бути доступне дитині залежно від бажання і інтересів; дитина повинна мати можливість вибору комфортної для неї дистанції взаємодії і міри участі в загальній діяльності.

Проектування розвиваючого інтер'єру визначається особливостями особистісно-орієнтованої моделі взаємодії дитини з оточуючим світом. Потрібно створювати багаторівневий, складний і безпечний простір, де може бути реалізована схильність дитини до пізнання та розкриття творчого потенціалу.

В інтер'єрі центру необхідно створювати для дітей оптимальні умови для ігор, навчання та розвитку в різних видах діяльності. Якщо дитина потребує усамітнення, то в групі вона знайде спеціально виділене для цього місце. Кожній дитині в дитячому центрі має бути забезпечений особистий простір: ліжко, шафа для одягу, місце для зберігання принесених з дому іграшок. Освітнє середовище розвивального інтер'єру повинна бути гнучким і керованим і складним (нести в собі можливості для вибору), зв'язковим, індивідуалізованим та автентичним (забезпечувати суб'єктам освітнього процесу функціонування в найбільш сприятливому для них ритмі).

Розвиваюче середовище має ряд властивостей, що дозволяють дитині здобувати необхідні знання і досвід, взаємодіючи з компонентами цього середовища. Інтер'єр має бути інтерактивним, тобто дитина, потрапляючи в таке середовище починає взаємодіяти з її компонентами, отримуючи зворотний зв'язок - інформацію, необхідну для вивчення середовища. Будь-яке розвиваюче середовище має ряд можливостей, які можна використати для впливу на дитинку або для підвищення ефективності її пізнання [2].

Розвиваючий інтер'єр дитячого центру будується на таких принципах:

- відповідність віку дитини;
- системність;
- гнучке зонування;
- відкритість;
- психологічний та емоційний комфорт;
- багатофункціональність;
- наявність оптимальної кількості стимуляторів розвитку;
- відповідність антропометричним характеристикам дитини;
- можливість трансформації, модульність;
- безпечність та екологічність;
- оптимальна кількість розвиваючих стимуляторів.

Щоб стимулювати дитину до розвитку, важливо створити необхідні умови[4]. Наприклад, для того, щоб у дитини з'явилося бажання малювати, навколо неї має бути достатня кількість олівців, маркерів і паперу, чи місця для малювання. Такі умови і мають бути враховані у розвиваючому середовищі дитячого центру.

Врахування віку дітей є важливим фактором в розвиваючому інтер'єрі. Для дітей третього року життя необхідно вільний, досить великий простір, де вони можуть задовольняти свою потребу в руховій активності - катанні, повзанні, іграх з великими іграшками. В цей період діти особливо активно грають на підлозі, і в полі їхнього зору повинні знаходитися різноманітні і доступні іграшки. Самою насиченою зоною для них є поверхня стін на висоті 75-100 см від підлоги і сама підлога.

Для дітей четвертого року життя важливі сюжетно-рольові ігри, причому з яскраво вираженими функціональними особливостями таких іграшок, у яких щось буде перемикатися, натискатися, крутитися і з великою кількістю атрибутів, діти цього віку прагнуть бути схожими на дорослих, наблизитися до їхніх можливостей [5].

Для дітей п'ятого року життя виникає істотна потреба в грі з однолітками, а також усамітнення, створення свого світу гри в затишних куточках. Тому діти середнього дошкільного віку будуть із задоволенням використовувати створені місця усамітнення, розраховані на 2-3 дітей.

Середовище розвитку може і повинне слугувати фоном і посередником в особистісно-розвиваючому взаємодії дорослого і дітей, де дитина може поділитися з іншими своїми переживаннями, будувати своє життя і себе в групі [6]. Це середовище має бути другою домівкою, куди хочеться з радістю ходити і залишатися якомога довше. Необхідно так побудувати навколишній простір щоб кожна дитина відчувала б себе в ньому комфортно, мав би можливість реалізувати свою індивідуальність, бути особистістю серед інших особистостей в групі.

Розвиваючий інтер'єр в дитячому центрі є доцільним, інформативним, налаштовує на емоційний лад, забезпечує гармонійне відношення між дитиною і навколишнім світом, надає дитині свободу, чинить вплив на світовідчуття, самопочуття, здоров'я.

Висновок

Цілеспрямовано організований предметно-розвиваючий інтер'єр в дитячому центрі грає велику роль в гармонійному розвитку і вихованні дитини.

Створене естетичне розвиваюче середовище викликає у дітей почуття радості, емоційне позитивне відношення до дитячого центру, бажання відвідувати його, збагачує новими враженнями і знаннями, спонукає до

активної творчої діяльності, сприяє інтелектуальному розвитку дітей дошкільного віку.

Створення особистісно-розвиваючого інтер'єру спонукає дітей максимально ініціювати власне навчання, сприяє забезпеченню цілісності педагогічного процесу, кількісному росту творчих здібностей, емоційному і фізичному комфорту.

Бібліографічний список:

1. Масару Ибука. После трех уже поздно: Пер. с англ. - М.: РУССЛИТ, 1991. -96 с. (с) Перевод на русский язык М. и Н.Перовых, 1991.
2. Нищева Н.В Предметно-пространственная развивающая среда в детском саду. Принципы построения, советы, рекомендации / Сост. Н.В. Нищева. – Спб.: ДЕТСТВО-ПРЕСС, 2006.-128 с.
3. Зайцев Н.А. Методики Зайцева. Детский мир.- М.: НЕВА Изд.дом, 2003. – 32 с.
4. Монтессори М. Дом ребёнка. Метод научной педагогики. - М.: Задруга, 1913. — 339с.
5. Монтессори М. Значение среды в воспитании. Пер. с итал. К.Памфиловой //Русская школа за рубежом. — Прага, 1926. — Кн.17. — С. 419-424.
6. .Петровский В.А. и др. Построение развивающей среды в дошкольном учреждении. – М.:Дошкольное образование в России, 1996 – 125 с.

Аннотация

Раннее развитие ребенка являет собой совокупность всесторонних процессов познания ребенком окружающего его мира. Психологами, педагогами доказано, что эффективное развитие ребенка, его психической деятельности (восприятия, памяти, мышления, воли и др.) и форм его самореализации (умений, навыков и тому подобное). Оно неразрывно связан с педагогическим процессом, который является важной составляющей развивающей среды. Интерьер, в котором находится ребенок в первые годы своей жизни, определяют и влияют на ее эстетический вкус, способности и интеллектуальное развитие.

Ключевые слова: развивающий интерьер, дизайн интерьера, детский центр.

Annotation

Early development of child shows by itself the aggregate of comprehensive processes of cognition of the surrounding her world a child. It is well-proven psychologists, teachers, that effective development of child, her psychical activity (perception, memory, thinking, will and other) and forms of her self-realization (abilities, skills and others like that). He is indissolubly related to the pedagogical process that is the important constituent of developing environment. An interior in that there is a child in the first years of the life is determined and influence on her aesthetic taste, capabilities and intellectual development.

Key words: interior of children development, interior design, children center.